

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji

Wniosek o włączenie do ZSK kwalifikacji WOLNORYNKOWEJ

Potwierdzenie spełniania warunków do złożenia wniosku

Potwierdzam, iż podmiot składający wniosek spełnia warunki uprawniające go do złożenia wniosku o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji określone w art. 14 ustawy o ZSK. Z wnioskiem o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej do ZSK może wystąpić podmiot prowadzący zorganizowaną działalność w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń.

Osoba procedująca

Nazwa kwalifikacji

Nazwa kwalifikacji w języku angielskim

Skrócona nazwa kwalifikacji

Proponowany poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

1 2 3 4 5 6 7 8

Odniesienie do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji (SRK)

Nazwa Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Proponowany poziom Sektorowej Ramy Kwalifikacji

1 2 3 4 5 6 7 8

Podstawowe informacje o kwalifikacji

Osoba posiadająca kwalifikację przygotowuje zajęcia i naucza orientacji przestrzennej i mobilności (O&M) w sposób dostosowany do umiejętności, predyspozycji i potrzeb uczestnika z niepełnosprawnością wzroku. Przeprowadza analizę potrzeb i ocenę funkcjonalną osoby z niepełnosprawnością wzroku i na jej podstawie przygotowuje Indywidualny Program Nauczania Orientacji

Przestrzennej i Mobilności (IPNOM). Przeprowadza zajęcia zgodnie z przyjętym programem. Przeprowadza ewaluację podjętych działań i ich efektów i wprowadza niezbędne modyfikacje. W swojej pracy wykorzystuje aktualną wiedzę z zakresu metodyki nauczania O&M i dziedzin pokrewnych (m.in. tyflopsychologii). Współpracuje z otoczeniem osoby z niepełnosprawnością wzroku. Swoje działania zawodowe wykonuje zgodnie z zasadami etyki instruktora O&M.

Osoba posiadająca kwalifikację może znaleźć zatrudnienie w podmiotach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością wzroku: instytucje oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki medyczne i inne.

Uzyskaniem kwalifikacji mogą być zainteresowane szczególnie: osoby związane zawodowo i pozazawodowo ze środowiskiem osób z niepełnosprawnością wzroku, terapeuci zajęciowi, rehabilitanci wzroku, pedagodzy specjaliści, nauczyciele, instruktorzy O&M, psychologowie, fizjoterapeuci.

Osoba posiadająca kwalifikację będzie mogła znaleźć zatrudnienie w podmiotach działających na rzecz osób z niepełnosprawnością wzroku, w Ośrodkach dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących, w szkołach masowych, integracyjnych czy specjalnych, w przychodniach rehabilitacyjnych, poradniach rehabilitacji niewidomych i słabowidzących, organizacjach pozarządowych, w działalności na własny rachunek.

Osoba posiadająca kwalifikację, po zdobyciu odpowiedniego doświadczenia, będzie mogła szkolić kolejnych instruktorów O&M.

Objętość kwalifikacji [w godz.]

600

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do: • przeprowadzania oceny funkcjonalnej umiejętności w zakresie O&M osoby z niepełnosprawnością wzroku; • przygotowania indywidualnego programu nauczania orientacji przestrzennej i mobilności (IPNOM) w oparciu o analizę potrzeb osoby z niepełnosprawnością wzroku (OzNW) oraz wyniki oceny funkcjonalnej; • prowadzenia zajęć z orientacji przestrzennej i mobilności zgodnie z wypracowanym IPNOM; • współpracy z innymi specjalistami oraz z otoczeniem OzNW; • monitorowania postępów w szkoleniu osoby z niepełnosprawnością wzroku, analizy wyników, wyciągania wniosków i modyfikacji IPNOM. W swojej pracy wykorzystuje aktualną wiedzę z zakresu metodyki nauczania orientacji przestrzennej i dziedzin pokrewnych. Swoje działania zawodowe wykonuje zgodnie z zasadami etyki instruktora orientacji przestrzennej i mobilności. Nauczanie orientacji przestrzennej i mobilności przez instruktora dostosowane jest do umiejętności, predyspozycji i potrzeb każdego niepełnosprawnego uczestnika. Uwzględnia wiele istotnych zmiennych, takich jak: wiek, okres życia, w którym nastąpiła utrata/pogorszenie wzroku, konkretne ograniczenia wynikające z danego schorzenia, sprawność fizyczna, sprzężone niepełnosprawności, umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami asystującymi oraz wykorzystania kompensacyjnej roli pozostałych zmysłów.

Zestawy efektów uczenia się

Numer zestawu

1

Poziom PRK zestawu

1 2 3 4 5 6 7 8

Rodzaj

obowiązkowy

Nazwa zestawu

Podstawy teoretyczne nauczania orientacji przestrzennej i mobilności

Efekty uczenia się

Numer efektu

Nazwa efektu

1

Charakteryzuje podstawowe zagadnienia dotyczące wykonywania zadań instruktora orientacji przestrzennej i mobilności

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium

Kryterium weryfikacji

a	opisuje zadania i środowisko pracy instruktora orientacji przestrzennej i mobilności

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	wymienia kompetencje instruktora orientacji przestrzennej i mobilności

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

c	identyfikuje obszary w wykonywaniu przez siebie zadań instruktora orientacji przestrzennej i mobilności wymagające podniesienia własnych kompetencji

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

d	charakteryzuje współpracę instruktora orientacji przestrzennej i mobilności z otoczeniem ucznia

Numer efektu Nazwa efektu

2	Charakteryzuje wybrane zagadnienia dotyczące nauczania orientacji przestrzennej i mobilności

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

a	wymienia strategie wykorzystywane do usprawniania widzenia podczas orientowania się i przemieszczania się osób słabowidzących w pomieszczeniach i przestrzeni otwartej

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	wymienia czynniki wpływające na orientację przestrzenną i samodzielne poruszanie się osób z niepełnosprawnością wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

c	opisuje techniki poruszania się z widzącym przewodnikiem

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

d	opisuje techniki ochronne i techniki poznawania otoczenia

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

e	opisuje znaczenie wykorzystywania zmysłów w orientacji w przestrzeni

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

f	opisuje techniki poruszania się z białą laską (m.in. technika dotykowa, dwupunktowa, diagonalna)

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

g	charakteryzuje metody nauczania opisu przestrzeni zamkniętej

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

h	opisuje zasady doboru białych lasek dla osób z niepełnosprawnością wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

i	opisuje etapy nauczania korzystania z np. skrzyżowań, środków komunikacji, punktów usługowych

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

j	opisuje procedurę (kolejność czynności) posługiwania się białą laską w różnych sytuacjach (np. wchodzenie do autobusu, korzystanie ze schodów, przejście przez skrzyżowanie bez sygnalizacji świetlnej, korzystanie z drzwi obrotowych)

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

k	opisuje punkty i wskazówki orientacyjne wykorzystywane przez osoby z niepełnosprawnością wzroku podczas przemieszczania się z białą laską w terenie otwartym

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

l	omawia metodykę nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się dzieci z niepełnosprawnością wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

m	charakteryzuje pomoce dydaktyczne wykorzystywane w procesie nauczania orientacji przestrzennej i mobilności dzieci z niepełnosprawnością wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

n	charakteryzuje pomoce dotykowe, dźwiękowe, z zakresu nowych technologii wspomagających wykorzystywane w nauczaniu orientacji przestrzennej i mobilności osób z niepełnosprawnością wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

o	omawia obowiązujące w Polsce przepisy prawne dotyczące poruszania się osób niewidomych i słabowidzących

Numer efektu Nazwa efektu

3	Charakteryzuje zagadnienia etyczne dotyczące profesjonalnej realizacji zadań instruktora orientacji przestrzennej i mobilności

Kryteria weryfikacji**Numer kryterium Kryterium weryfikacji**

a	planuje i wykonuje swoje zadania zgodnie ze standardem zawodowym

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	działa odpowiedzialnie bez zbędnego ryzyka i zgodnie z obowiązującymi w zawodzie zasadami, które zapewniają bezpieczeństwo

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

c	stosuje reguły etyki zawodowej zawarte w kodeksie etycznym instruktora orientacji przestrzennej i mobilności

Numer efektu Nazwa efektu

4	Charakteryzuje zagadnienia medyczne i psychologiczne dotyczące niepełnosprawności wzroku

Kryteria weryfikacji**Numer kryterium Kryterium weryfikacji**

a	wymienia schorzenia (np. okulistyczne, audiologiczne, reumatologiczne, neurologiczne) i choroby przewlekłe mogące wpływać na mobilność i samodzielność

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	charakteryzuje procesy poznawcze i emocjonalno-motywacyjne w orientacji przestrzennej i samodzielnej mobilności osób z niepełnosprawnością wzroku

Numer efektu Nazwa efektu

5	Charakteryzuje zagadnienia tyflopedagogiczne

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

a	charakteryzuje następstwa funkcjonalne wynikające z braku lub uszkodzenia wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	wskazuje elementy otoczenia fizycznego (zewnętrzne i wewnętrzne) pod kątem potrzeb osób słabowidzących

Numer zestawu

2

Poziom PRK zestawu

1 2 3 4 5 6 7 8

Rodzaj

obowiązkowy

Nazwa zestawu

Przygotowanie do procesu nauczania orientacji przestrzennej i mobilności

Efekty uczenia się**Numer efektu Nazwa efektu**

1	Przeprowadza analizę potrzeb i ocenę funkcjonalną osoby z niepełnosprawnością wzroku

Kryteria weryfikacji**Numer kryterium Kryterium weryfikacji**

a	analizuje stan zdrowia osoby z niepełnosprawnością wzroku

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	analizuje sytuację życiową osoby z niepełnosprawnością wzroku, m.in. warunki mieszkaniowe, przebieg edukacji, samoocena samodzielności i kontaktów społecznych

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

c	ocenia umiejętności osoby z niepełnosprawnością wzroku dotyczące orientacji przestrzennej i mobilności

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

d	formułuje wnioski z przeprowadzonej analizy

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

e	określa obszary do dalszej pracy

Numer efektu Nazwa efektu

2	Przygotowuje zajęcia z orientacji przestrzennej i mobilności

Kryteria weryfikacji**Numer kryterium Kryterium weryfikacji**

a	zapoznaje się z miejscem prowadzenia zajęć (osobiście, mapy google)

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

b	identyfikuje zagrożenia

Numer kryterium Kryterium weryfikacji

c	przygotowuje scenariusz lekcji w odniesieniu do różnych grup adresatów zawierający: cele, metody i sposoby ich osiągnięcia, pomoce dydaktyczne, miejsce zajęć, przebieg zajęć, procedurę nauczania

Numer efektu	Nazwa efektu
3	Tworzy Indywidualny Program Nauczania Orientacji Przestrzennej i Mobilności (IPNOM)

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
a	określa cele
b	określa miejsce i harmonogram nauczania
c	przedstawia propozycje ćwiczeń
d	określa pomoce dydaktyczne
e	proponuje zmiany w programie nauczania (IPNOM)

Numer zestawu

3

Poziom PRK zestawu

1 2 3 4 5 6 7 8

Rodzaj

obowiązkowy

Nazwa zestawu

Prowadzenie zajęć z orientacji przestrzennej i mobilności

Efekty uczenia się

Numer efektu	Nazwa efektu
1	Posługuje się planami tyflograficznymi

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
a	tworzy i wykorzystuje plan wypukły obszaru/ obiektu
b	opisuje teren, wykorzystując kierunki geograficzne i pojęcia przestrzenne

Numer efektu	Nazwa efektu
2	Prowadzi zajęcia z orientacji przestrzennej i mobilności

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
a	komunikuje się w sposób jasny i precyzyjny z uczestnikiem zajęć

Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
b	przekazuje informacje uczestnikowi zajęć, uwzględniając jego potrzeby
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
c	dostosowuje poziom trudności zadań do potrzeb uczestnika
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
d	reaguje na niespodziewane sytuacje
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
e	zapewnia bezpieczeństwo uczestnikowi
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
f	zachowuje pozycję i odległość od ucznia
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
g	prowadzi zajęcia zgodnie z tokiem: rozpoczęcie, część właściwa, zakończenie
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
h	naucza procedury (m.in. przejście przez jezdnię, skorzystanie z punktu usługowego, korzystanie z transportu zbiorowego)
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
i	ocenia poprawność wykorzystania technik w trakcie wykonywania procedur i dokonuje korekt

Numer efektu	Nazwa efektu
3	Przeprowadza ewaluację prowadzonych zajęć z orientacji przestrzennej i mobilności

Kryteria weryfikacji

Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
a	podsumowuje zajęcia
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
b	dokonuje weryfikacji efektywności podjętych działań
Numer kryterium	Kryterium weryfikacji
c	modyfikuje scenariusz lekcji

W razie potrzeby warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji

Brak warunków

Warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji

1) wymagany poziom wykształcenia – wyższe; 2) udokumentowane min. 40 godzin doświadczenia zawodowego w tym praktyki w zakresie nauczania orientacji przestrzennej i mobilności; 3) zaświadczenie od lekarza potwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania zadań instruktora orientacji przestrzennej i mobilności.

W razie potrzeby inne, poza pozytywnym wynikiem walidacji, warunki uzyskania kwalifikacji

Brak warunków

Ramowe wymagania dotyczące walidacji, w tym:

a) wymagania dotyczące metod przeprowadzania walidacji

Metody:

- analiza dowodów i deklaracji,
- test teoretyczny,
- studium przypadku,
- obserwacja w warunkach symulowanych,
- rozmowa z komisją (wywiad swobodny, wywiad ustrukturyzowany).

Walidacja składa się z trzech części:

Część I

W części pierwszej wykorzystywana jest metoda analizy dowodów i deklaracji. Metodą analizy dowodów i deklaracji sprawdzany jest efekt uczenia się "Przygotowuje zajęcia z orientacji przestrzennej i mobilności" z zestawu 02. Pozytywny wynik części pierwszej uprawnia do przystąpienia do części drugiej.

Część II

W części drugiej wykorzystywany jest test teoretyczny i studium przypadku. Uczestnik na otrzymanych wzorach dokumentów opracowuje diagnozę uwzględniającą analizę potrzeb oraz ocenę funkcjonalną umiejętności w zakresie orientacji przestrzennej i mobilności osoby z niepełnosprawnością wzroku. Sprawdzeniu podlegają efekty uczenia się z zestawu 01 i 02 efektów uczenia się. Pozytywny wynik części drugiej uprawnia do przystąpienia do części trzeciej.

Część III

W części trzeciej wykorzystuje się obserwację w warunkach symulowanych uzupełnioną rozmową z komisją (wywiad swobodny, wywiad ustrukturyzowany).

Część trzecia obejmuje zestaw 03 efektów uczenia się w tym:

- sprawdzenie wyobraźni przestrzennej i umiejętności komunikacyjne kandydata (na podstawie mapy i planu);
 - prowadzenie lekcji w terenie zawierającej przejście przez skrzyżowanie, przejście z punktu A do B, skorzystanie z punktu usługowego (1 osoba - aktor);
 - prowadzenie lekcji w terenie z uwzględnieniem transportu zbiorowego (1 osoba - aktor).
- oraz efekty uczenia się "Charakteryzuje podstawowe zagadnienia dotyczące wykonywania zadań instruktora orientacji przestrzennej i mobilności" i "Charakteryzuje zagadnienia etyczne dotyczące profesjonalnej realizacji zadań instruktora orientacji przestrzennej i mobilności" z zestawu 01.

b) wymagania dotyczące osób przeprowadzających walidację

Komisja walidacyjna składa się z min. 3 osób.

Wszyscy członkowie komisji walidacyjnej posiadają wykształcenie wyższe co najmniej na poziomie licencjatu (VI poziom PRK) oraz uprawnienia do nauczania orientacji przestrzennej i mobilności.

Dodatkowo, członkowie komisji walidacyjnej spełniają łącznie następujące warunki:

- udokumentowane doświadczenie praktyczne w prowadzeniu zajęć z orientacji przestrzennej i mobilności z osobami niewidomymi i słabowidzącymi w grupie poniżej 18 roku życia i w grupie powyżej 18 roku życia. Wymagane jest zrealizowanie minimum 500 godzin prowadzenia zajęć w okresie ostatnich 5 lat na rzecz co najmniej 10 osób z niepełnosprawnością wzroku;
- udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu szkoleń (zasadniczych lub doszkalających) dla instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności. Wymagane jest zrealizowanie minimum 50 godzin w okresie ostatnich 10 lat;

udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu zajęć uniwersyteckich w zakresie metodyki nauczania orientacji przestrzennej i mobilności. Wymagane jest zrealizowanie minimum 100 godzin.

c) wymagania dotyczące warunków organizacyjnych i materialnych niezbędnych do prawidłowego i bezpiecznego przeprowadzania walidacji

Instytucja certyfikująca zapewnia:

- salę do przeprowadzenia testu;
- miejsce do przeprowadzania rozmowy z kandydatem na temat zadań, w zakresie objętym walidacją
- pomoce dydaktyczne: biała laska (min. 3 różne długości), opaska, symulator widzenia;

- dostęp do przestrzeni miejskiej (skrzyżowanie z sygnalizacją świetlną i torowiskiem, przejazd autobusem i tramwajem, przejście podziemne, dworzec kolejowy);
- bilety komunikacji miejskiej;
- tablet;
- dostęp do internetu;
- warunki umożliwiające samodzielną pracę kandydata;
- materiały do wykonania planu dotykowego (np. plan rzepowy, folia do rysunków dotykowych);
- uczestnika zajęć posiadającego umiejętności posługiwania się białą laską (dopuszcza się żeby jeden z członków komisji pełnił funkcję uczestnika zajęć)

Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia walidacji stacjonarnie lub hybrydowo.

d) ewentualnie dodatkowe informacje na temat ramowych wymagań dotyczących walidacji

nie dotyczy

Zgodność kwalifikacji wolnorynkowej z potrzebami społecznymi lub rynku pracy, poparta danymi wynikającymi z analizy potrzeb rynku pracy i grup osób, do których dana kwalifikacja w szczególności jest kierowana

Według danych European Health Interview Survey – EHIS, prowadzonego w Polsce przez GUS, w roku 2014 w Polsce było 2,8 mln osób w wieku 15 lat i więcej, odczuwających trudności w funkcjonowaniu z powodu uszkodzenia lub chorób oczu. W grupie tej było 1,7 mln osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub równoważne lub też doświadczających poważnych trudności w funkcjonowaniu z powodu uszkodzenia lub chorób oczu. Według metodologii GUS osoby te są uznane za niepełnosprawne w ujęciu statystycznym. Z tych samych danych wynika, że około 1 mln osób czyta z dużą trudnością, a 42 tys. deklaruje, że są niewidome.

Jak wynika z prognoz WHO, w przyszłości liczba osób z trudnościami w widzeniu będzie wzrastać, głównie ze względu na starzenie się społeczeństwa i zmiany stylu życia. Potwierdzają to również inne analizy, m.in. Global Burden of Diseases Study, prowadzone przez naukowców z Uniwersytetu Waszyngtońskiego, które mierzy liczbę lat utraconych z powodu przedwczesnego zgonu lub niepełnosprawności. Wyniki tego badania dla Polski pokazują, że między 1997 a 2017 r. liczba utraconych lat w zdrowiu, z powodu utraty wzroku lub zaburzeń widzenia, wzrosła o 10%. W 2017 była to dziewiąta najczęstsza przyczyna utraty lat w zdrowiu.

Nauczanie orientacji przestrzennej i mobilności jest jednym z podstawowych elementów rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzroku. Szkolenia z orientacji przestrzennej są warunkiem samodzielności osób niewidomych i słabowidzących. Można założyć, że każda z osób, która doświadcza trudności z widzeniem powinna mieć szybki i łatwy dostęp do tego rodzaju treningu.

Na podstawie prowadzonych badań można wskazać szereg negatywnych efektów niskiej mobilności, wynikających z braku kompetencji w zakresie orientacji przestrzennej: utrudnienia w procesie nauczania na każdym etapie edukacji; utrudnienia w podjęciu zatrudnienia i radzeniu sobie w miejscu pracy; wyższe prawdopodobieństwo wykluczenia społecznego; niski poziom aktywności fizycznej osób niewidomych i słabowidzących, co przekłada się na liczne problemy zdrowotne.

Zdolność do poruszania się osób niewidomych i słabowidzących jest jednym z głównych uwarunkowań ich aktywności w niemal każdej sferze życia: społecznej, edukacyjnej, rodzinnej, zawodowej. Dla niezależności tych osób umiejętność sprawnego, skutecznego i bezpiecznego poruszania się jest kluczowa. Brak tych umiejętności lub ich niedostateczny poziom mają negatywny wpływ na funkcjonowanie na niemal każdym etapie cyklu ich życia.

Trening orientacji przestrzennej jest bardzo złożonym procesem. Obejmuje zwykle umiejętności podstawowe (np. trening zmysłów, motoryka chodu), podstawowe techniki bezpiecznego poruszania się (np. techniki ochronne, korzystanie z pomocy przewodnika), techniki poruszania się z białą laską, umiejętność poruszania się w złożonym terenie (od własnego osiedla do centrum miasta).

Trening orientacji przestrzennej musi być zindywidualizowany, czyli np. uwzględniać wiek, w którym dana osoba doświadczyła trudności z widzeniem. Inaczej bowiem trening przebiega u osób z niepełnosprawnością wrodzoną, a inaczej u osób, u których problemy z widzeniem wystąpiły w późniejszym wieku. Przy treningu należy również brać pod uwagę poziom i rodzaj niepełnosprawności, a także charakterystykę przestrzeni, w której funkcjonuje dana osoba. Należy zauważyć, że trening orientacji przestrzennej może być dla każdej osoby prowadzony co najmniej kilkakrotnie, w zależności od cyklu życia, zmiany sytuacji życiowej, zmieniających się potrzeb, pogorszenia się widzenia.

Dostęp do wysokiej jakości, nowoczesnego treningu orientacji przestrzennej jest bardzo ograniczony. Co więcej, brak jest jednego standardu kształcenia instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności. W efekcie ośrodki kształcące instruktorów różnie podchodzą do kształcenia, stosując różne programy i podejścia.

Stąd też konieczne jest stworzenie kwalifikacji dającej gwarancję realizacji treningu orientacji przestrzennej i mobilności na najwyższym poziomie. Pozwoli to na zweryfikowanie kompetencji osób prowadzących nauczanie orientacji przestrzennej i mobilności oraz wymusi konieczność aktualizowania swojej wiedzy w zakresie przede wszystkim sposobu prowadzenia samego treningu orientacji przestrzennej, a także wdrożenie nowego podejścia do praktyki. Stworzenie kwalifikacji może być czynnikiem zachęcającym dla młodych osób do podejmowania zawodu instruktora orientacji przestrzennej i mobilności, ze względu na korzyści płynące z międzynarodowego rynku pracy.

Bibliografia:

- GUS, Stan zdrowia ludności Polski w 2014 r., Warszawa, 2016 r.
- World Health Organization, World report on vision. Geneva 2019 r.
- Cmar, J. L. (2015). Orientation and mobility skills and outcome expectations as predictors of employment for young adults with visual impairments. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 109(2), 95-106.
- Virgili G, Rubin G. Orientation and mobility training for adults with low vision. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2010, Issue 5. Art. No.: CD003925. DOI: 10.1002/14651858.CD003925.pub3.
- Luigi F.Cuturi, Elena Aggias-Vella, Claudio Campus, Alberto Parniggiani, Monica Gori, From science to technology: Orientation and mobility in blind children and adults, *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, Volume 71, December 2016, Pages 240-251.

(NIZP-PZH, 2018)

Czerwińska K., Kucharczyk I. (2019). Tyflopsychologia. Realizacja zadań rozwojowych w biegu życia przez osoby z niepełnosprawnością wzroku. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN

Podobieństwa i różnice w odniesieniu do kwalifikacji o zbliżonym charakterze, w szczególności kwalifikacji włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji

Kwalifikacje pokrewne:

- Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku pedagogika specjalna.
 - Dyplom ukończenia studiów II stopnia na kierunku pedagogika specjalna
- W większości nie obejmują one przygotowania w zakresie nauczania orientacji przestrzennej.

Należy zaznaczyć poniższe pole jeśli dotyczy

- Kwalifikacja może być przydatna dla uczniów szkół branżowych lub techników kształcących się w określonych zawodach

Wskaż zawody szkolnictwa branżowego, z którymi związana jest kwalifikacja

Należy zaznaczyć poniższe pole jeśli dotyczy

- Kwalifikacja zawiera wspólne lub zbliżone zestawy efektów uczenia się z „dodatkowymi umiejętnościami zawodowymi” w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego

Wskaż „dodatkowe umiejętności zawodowe” w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego zawierające wspólne lub zbliżone zestawy efektów uczenia się

Inne przesłanki potwierdzające zgodność kwalifikacji wolnorynkowej z rozpoznanymi potrzebami rynku pracy i grup osób, do których dana kwalifikacja wolnorynkowa w szczególności jest kierowana

Kształt wniosku o wpis kwalifikacji jest wynikiem projektu "Trening orientacji przestrzennej dla osób niewidomych i słabowidzących (TOPON)". Celem projektu było opracowanie, przetestowanie i wdrożenie nowego standardu kształcenia i doskonalenia instruktorów orientacji przestrzennej i mobilności oraz standardu nauczania orientacji przestrzennej i mobilności osób niewidomych i słabowidzących.

Projekt był realizowany przez PFRON, w okresie od 1 czerwca 2021 roku do 30 listopada 2023 r., we współpracy z partnerami:

- Polskim Związkiem Niewidomych, Zarząd Główny z siedzibą w Warszawie,
- Towarzystwem Opieki nad Ociemniałymi Stowarzyszenie z siedzibą w Warszawie,
- Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej z siedzibą w Warszawie,
- Fundacją Instytut Rozwoju Regionalnego z siedzibą w Krakowie
- Instituttet for Blinde og Svagsynede (IBOS) z Danii.

Przyjęte we wniosku założenia bazują na opracowanych standardach i wynikach testowego ich wdrożenia. W ramach projektu przetestowany został także proces walidacji, zaproponowany dla kwalifikacji.

Okres ważności certyfikatu kwalifikacji

Bezterminowo

Warunki przedłużenia ważności certyfikatu

Kod Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED)

0114 - Kształcenie nauczycieli ze specjalizacją tematyczną

Kod PKD

85.59.B - Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane

Minister właściwy wskazany przez wnioskodawcę

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Minister właściwy rozpatrujący wniosek

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W razie potrzeby, uzasadnienie wskazania ministra właściwego przez wnioskodawcę**Wnioskodawca**

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Dane podmiotu (dane uzupełniane automatycznie z bazy ZRK)

Ulica

Al. Jana Pawła II

Numer budynku

13

Numer lokalu**Kod pocztowy**

00-828

Miejscowość

Warszawa

Numer NIP

5251000810

Numer KRS, o ile został nadany

Numer identyfikacyjny w przypadku osoby zagranicznej

Imię i nazwisko osoby uprawnionej do reprezentowania podmiotu

Imię

Nazwisko

E-mail osoby składającej wniosek

Osoba do kontaktu w sprawie wniosku

Należy wskazać dane kontaktowe osoby, do której będą mogli zwracać się pracownicy ministerstwa rozpatrującego wniosek, np. w przypadku potrzeby dyskusji o treści opisu kwalifikacji.

Imię

Nazwisko

E-mail

Numer telefonu**Klauzula RODO**

Oświadczam, że jestem uprawniony/a do przekazywania IBE danych osobowych osób trzecich (pracowników, współpracowników, ekspertów) oraz zobowiązuję się spełnić względem tych osób obowiązek informacyjny IBE, którego treść dostępna jest w Klauzuli informacyjnej.

Załączniki do wniosku**Załączniki****Typ załącznika****Załączniki dot. procedowania wniosku****Oświadczenie**

Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o włączenie kwalifikacji wolnorynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji są zgodne z prawdą. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.